

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărârii Guvernului „Cu privire la lichidarea unor instituții rezidențiale”

Proiectul Hotărârii Guvernului este elaborat în temeiul art. 21 alin. (3) și art. 139 lit. f) din Codul Educației nr. 152 din 17 iulie 2014 și în conformitate cu Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova, aprobat prin Hotărârii Guvernului nr. 523 din 11 iulie 2011. Prin prezentul proiect se propune lichidarea Școlii de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, or. Leova, Școlii de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, or. Orhei, Școlii auxiliare Sărata Galbenă, r-nul Hâncești, Școlii-internat auxiliare, or. Rezina, r-nul Rezina, Școlii-internat auxiliare, s. Crihana Veche, r-nul Cahul și transmiterea, cu titlu gratuit, a patrimoniului acestora din proprietatea publică a statului, aflat în gestiunea Ministerului Educației, în proprietatea publică a Consiliilor locale sau raionale.

Republica Moldova, ratificând Convenția ONU cu privire la drepturile copilului (1993) și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2007) s-a angajat să asigure respectarea drepturilor tuturor copiilor prin promovarea reformelor în domeniile educației, protecției sociale și sănătății copilului.

Fiecare instituție rezidențială menționată supra a fost evaluată individual în diferite perioade de timp. Ca rezultat al evaluării, pentru fiecare copil, au fost elaborate și puse în aplicare planuri individuale de asistență și planuri individuale educaționale care au avut drept scop reîntoarcerea copiilor în familie sau plasarea în medii familiale alternative și integrarea în școală. La evaluarea acestora s-a pus accentul pe câteva aspecte: situația copiilor în instituție, în familie și în comunitatea de origine a copilului și/sau din comunitatea unde este posibilă reintegrarea copilului, pentru a determina gradul de satisfacere a necesităților educaționale, medicale și sociale ale copiilor aflați în instituție, precum și de a examina posibilitatea integrării copiilor în comunitate.

Toți copiii dezinstituționalizați, inclusiv cei aflați sub tutelă și în serviciu de asistență parentală profesionistă, continuă să fie monitorizați conform planului individual de asistență de către serviciile sociale și educaționale în familie, școală și comunitate.

În privința Școlii de tip internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, or. Leova, notăm că în anul de studii 2015-2016 în instituție erau plasați 21 de copii, iar procesul instructiv s-a desfășurat în liceele din comunitate: Liceul Teoretic „C. Spătaru”, Liceul Teoretic „M. Eminescu”. La sfârșitul anului de studii 13 absolvenți au susținut examenele și au obținut certificate de absolvire, continuându-și studiile în: Școli Profesionale – 10, Colegii -2, Cursuri de profesionalizare -1. Ceilalți copii, elevi ai claselor III-VIII au fost promovați în clasele următoare.

În scopul reintegrării celor 8 copii s-a conlucrat cu autoritățile publice locale, cu Direcțiile Asistență Socială și Protecția Familiei Leova și Cantemir, cu familiile biologice și extinse, fiind întreprinse acțiuni concrete: expedierea în termeni optimi a demersurilor către autorități în vederea reevaluării situației copiilor; participarea la mai multe ședințe ale comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate; pregătirea psihologică a familiei pentru reintegrarea copiilor; acțiuni de responsabilizare a părinților.

Cei 8 copii au fost plasați după cum urmează: 3 copii în familia biologică; 1 copil în familia extinsă; 1 copil în casa de tip familie din s. Țolicea, r-nul Cantemir; 1 în Centrul de plasament „Speranța” mun. Bălți și 2 în Centrul de plasament din s. Cupcui r-nul Leova.

Prin Decizia nr. 2.2 din 20 aprilie 2017, scrisoarea nr.126-02/4-7.1 din 07 aprilie 2017 și respectiv, nr. 148-02/4-7.1 din 26 aprilie 2017, Consiliul raional Leova s-a obligat să folosească

patrimoniul Școlii de tip internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților or. Leova, de preferință în scopuri educaționale.

De asemenea, în perioada 02 mai-30 iunie 2014 au fost realizate activitățile de evaluare a Școlii de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din or. Orhei. La evaluare au fost utilizate constatările și recomandările din raportul de evaluare a instituției, realizat de către Lumos Fundation Moldova, la solicitarea Ministerului Educației.

Începând cu anul de studii 2014-2015, copiii aflați în îngrijire rezidențială în Școala internat Orhei au fost transferați pentru procesul de instruire în instituțiile de învățământ din comunitate. Profesorii au fost angajați, prin transfer, în alte instituții de învățământ.

În anul de studii 2015-2016, pentru cei 26 de elevi plasați în Școala internat Orhei, se prezintă următoarea situație: 13 copii au fost reintegrați în familia biologică/ extinsă, 3 au fost plasați în Asistență Parentală Profesionistă, iar 10 copii au fost plasați în Centrul de Plasament Temporar.

Capacitatea instituției, conform proiectului, este de 500 de locuri. Instituția este amplasată în or. Orhei, str. Unirii 156, ocupă 6444 m² și are sediu în 4 blocuri (clădirea școlii, două cămine-dormitoare, un bloc alimentar). Toate blocurile sunt conectate la încălzire autonomă cu gaze naturale.

Prin Decizia nr. 2/ 10.2 din 28 aprilie 2017 și scrisoarea oficială nr. 02/ 1-7-155 din 05 mai 2017, Consiliul raional Orhei s-a obligat să folosească patrimoniul Școlii de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din or. Orhei doar în scopuri instructiv-educative, prin valorificarea acestora, de preferință, în scopuri educaționale.

Referitor la Școala - internat auxiliară din s. Sărata Galbenă, notăm că în ședința Guvernului din data de 12 iunie 2017 a fost aprobată Hotărârea Guvernului cu privire la transmiterea Școlii - internat auxiliare din s. Sărata Galbenă, r-nul Hîncești.

Prin Hotărârea de Guvern prenotată, s-a dispus transmiterea instituției fără reglementarea procedurii de reorganizarea a acesteia prin lichidare, fapt pentru care aspectele de lichidare a acesteia sunt incluse în prezentul proiect de Hotărâre de Guvern.

În mod inerent, comunicăm că evaluarea Școlii - internat auxiliare din s. Sărata Galbenă, r-nul Hîncești a fost efectuată de către Direcția Învățământ Hîncești în comun cu Direcția asistență socială și protecția familiei, Serviciul de asistență psihopedagogică precum și Comisia pentru protecția copilului aflat în dificultate.

În prezent, în școală nu este plasat nici un copil, toți cei 29 de copii au fost integrați în instituții de învățământ general, sau, respectiv, instituții de învățământ profesional. Copii au fost reintegrați în familiile biologice/ sub tutelă în familii extinse/ în serviciu de asistență parentală profesionistă. În anul 2016, 4 copii au absolvit instituțiile de învățământ.

La moment, în instituție sunt angajate 7 persoane (directorul instituției, directorul adjunct pe gospodărie, contabilul-șef și patru paznici).

Cu referire la Școala-internat auxiliară Rezina din or. Rezina, r-nul Rezina, menționăm că evaluarea instituției a fost efectuată în perioada martie - mai 2016 de către Asociația Obștească „Parteneriate pentru Fiecare Copil”, în baza acordului de colaborare, nr. 4/ 14 din 30 iunie 2014, semnat cu Ministerul Educației și Consiliul raional Rezina, în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, finanțat de USAID (Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională) și implementat în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova.

Deși în listele de înmatriculare pentru anul de studii 2015 – 2016 erau înregistrați 40 elevi, la momentul evaluării, de facto, se aflau în plasament doar 28 copii. Din ei, 18 copii erau originari

din raionul Rezina, iar ceilalți 10 copii proveneau din alte 3 raioane ale republicii și municipiul Chișinău.

Evaluarea mai profundă a fiecărui dosar și copil în parte, a indicat asupra faptului că admiterea copiilor în instituție nu întotdeauna s-a efectuat conform cerințelor prevăzute de cadrul legal și normativ. În majoritatea dosarelor copiilor nu s-au conținut evaluările complexe și/ sau avizele Comisiilor raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate. În mai multe dosare deciziile pozitive de instituționalizare, avizate de către Comisiile raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate, s-au bazat doar pe informațiile generale despre familie, axate în particular pe condițiile de trai ale acestuia, fără de evaluarea complexă a copilului și familiei.

Perioada de plasament a 27 din cei 28 de copii aflați în instituție a depășit limita de 12 luni stabilită de Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea instituției de tip rezidențial. 99% din copii (27 copii) au acumulat între 3 și 8 ani de plasament. Doar un copil a fost plasat în instituție în iulie 2015. Durata extinsă de plasament a copiilor a fost cauzată de lipsa interesului autorităților tutelare teritoriale și locale de a-și readuce copiii acasă, lipsa de conlucrare a Școlii-internat auxiliare cu aceste autorități și cu familiile copiilor, dar și de interesul din partea administrației instituției de a menține nivelul de finanțare al instituției prin reținerea/ menținerea copiilor în școala auxiliară.

Analiza proporției angajați - copii a indicat că în mediu la 1,4 angajați ai instituției în cauză a revenit un elev. Din cele 40 de persoane angajate, doar 15 constituiau corpul didactic (profesori și educatori), în rest (circa 63%) era format din personalul auxiliar și de deservire, neimplicat în activități educaționale cu elevii.

Referitor la situația actuală a copiilor dezinstituționalizați menționăm că din cei 28 de copii aflați în plasament, 10 copii au absolvit clasa a VIII-a în mai 2016. Din ei 2 copii au fost înmatriculați în clasa IX în gimnaziile de la locul de trai, o tânără și-a continuat studiile în Școala Profesională din or. Rezina. Alți 18 copii din clasele VI și VII, care urmau să-și continue studiile, au fost înmatriculați în gimnaziile și liceele de la locul de trai. Acești copii au fost incluși în școlile din localitate cu suport variat, în funcție de necesitățile și recomandările care au fost stabilite de echipa de evaluare, în particular de către psihopedagog.

Din toți copiii aflați în plasament, la data evaluării, 21 au fost reintegrați în familiile biologice, pentru 5 a fost stabilită tutela în familii extinse și 2 au fost plasați în centrul de plasament temporar pentru copii. Susținerea familiilor, unde au fost reintegrați copiii, a fost axată pe oferirea suportului practic și psihologic în vederea consolidării capacității lor de a satisface necesitățile copilului în dezvoltare și educare, îmbunătățirii condițiilor sociale și de trai, inclusiv prin oferirea unui sprijin financiar pentru o perioadă condiționată de timp.

Prin Decizia nr. 4/ 13 din 22 mai 2015 și a scrisorii oficiale nr. 373/ 1 din 26 mai 2015, Consiliul raional Rezina s-a obligat să nu înstrăineze patrimoniul Școlii-internat auxiliare din or. Rezina, r-nul Rezina și să-l folosească, de preferință, în scopuri educaționale.

Procesul de dezinstituționalizare propriu-zisă a copiilor din Școala-internat auxiliară din s. Crihana Veche, r-nul Cahul a demarat urmare a evaluării instituției de către Asociația Obștească “Parteneriate pentru Fiecare Copil” în baza acordurilor semnate cu Ministerul Educației și Consiliul raional Cahul, în cadrul proiectului “Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova.

În anul de studii 2014-2015, instituția din Crihana Veche a funcționat la capacitate minimă, din numărul de 100 de locuri disponibile, fiind ocupate doar 36 locuri. În cadrul evaluării s-a constatat că, de fapt, în instituție au fost prezenți doar 31 de copii, 5 copii fiind

lipsă: 3 copii lipseau de o perioadă îndelungată de timp, iar alții 2 nu frecventau școala respectivă din septembrie 2013.

Deși instituția este una republicană, majoritatea copiilor aflați în plasament (înscriși în liste) erau din raionul Cahul (27), 4 copii - originari din Crihana Veche, 8 copii - originari din alte 4 raioane din zona de sud a țării, limitrofe cu raionul Cahul: Taraclia -1 copil; Cimișlia – 1 copil; Cantemir – 6 copii.

Din cei 31 de copii care se aflau în instituție și au fost evaluați, 5 copii plecau acasă zilnic, 2 copii - la sfârșit de săptămână și toți 31 în vacanță. Evaluarea la domiciliu a familiilor biologice/ extinse a arătat că majoritatea familiilor din cele 31 (împreună cu familiile copiilor absolvenți) dispuneau de posibilitatea de creștere a copiilor acasă, cu sprijin mai mult sau mai puțin semnificativ din partea serviciilor sociale și educaționale.

Conform datelor colectate, pentru anul 2013 în statele de personal au fost aprobate 50 funcții. La momentul evaluării erau angajate 38 de persoane, dintre care 14 persoane – profesori și educatori și 24 persoane – personal auxiliar și de deservire (peste 60%).

Analiza raportului angajat-copii în instituție, în baza datelor oficiale, a indicat 1 angajat la 1 copil (38 angajați și 36 copii), iar dacă s-ar fi luat în considerație faptul că în instituție au fost prezenți în realitate doar 31 copii, acest raport era de 1,2 angajați la 1 copil. Impactul pozitiv al acestui raport exagerat asupra calității îngrijirii și educației oferite copiilor în cadrul instituției nu a putut fi demonstrat.

În prezent, în școală nu este plasat nici un copil, toți copiii au fost dezinstituționalizați fiind reintegrați în familii, or, fiindu-le instituită tutela în familii extinse sau în serviciul de asistență parentală profesionistă, continuându-și studiile fie în instituțiile de învățământ general, fie în școli profesionale. Cadrele didactice au fost angajate, prin transfer, în alte instituții de învățământ.

La acest moment, în instituție sunt angajate 6 persoane (directorul instituției, directorul adjunct pe gospodărie, contabilul-șef și trei paznici).

Menționăm că Consiliul local Crihana Veche prin Decizia nr. 02/ 03 din 27 aprilie 2017, scrisoarea oficială nr. 149 din 03 mai 2017, a comunicat despre valorificarea patrimoniului Școlii-internat auxiliare din s. Crihana Veche, r-nul Cahul, de preferință, în scopuri educaționale.

Pentru implementarea proiectului Hotărârii Guvernului nu sunt necesare mijloace financiare suplimentare.

În vederea respectării prevederilor Legii 239/ 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web a Ministerului Educației (directorul „Transparență” compartimentul „Transparența decizională”).

Viceministru

Lilia POGOLȘA